

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ
ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
The Management Under Good Governance of School Administrations
Affecting Job Satisfaction of Teachers Under the Office of the Secondary
Education Service Area 20

บัณฑิต หาญธงชัย¹

Bandit Hanthongchai¹

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2562

Email. : dr.bandit98@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู และ 4) สร้างสถานการณ์พยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 325 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็นแบบสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความเชื่อถือเท่ากับ .990 และแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .960 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูทั้งโดยรวมและรายด้านโดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง 4) สมการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

* ได้รับบทความ: 28 สิงหาคม 2562; แก้ไขบทความ: 3 ตุลาคม 2562; ตอรับการตีพิมพ์: 18 ตุลาคม 2562

Received: August 28, 2019; Revised: October 3, 2019; Accepted: October 18, 2019

ศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปร
พยากรณ์ มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม(X_{10}) ด้านหลักการมีส่วนร่วม/
การมุ่งเน้นฉันทามติ(X_9) ด้านหลักนิติธรรม(X_6) ด้านหลักการตอบสนอง(X_3) ด้านหลักความเสมอภาค(X_7)
และด้านหลักประสิทธิภาพ(X_1) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ได้

คำสำคัญ : 1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 2. ผู้บริหารสถานศึกษา 3. ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The purpose of this research were to :1) stud the management under good governance of school administrators, 2) study job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area Office 20. 3) study the correlation between the management under good governance of school administrators and job satisfaction of the teachers, and 4) create a predictive equation of the management under good governance of school administrators and job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 20. The samples consisted of 325 teachers from stratified random sampling. The research instruments were a 5 level-rating-scale questionnaire with the discrimination of the good governance of school administrators at .990 reliability and the satisfaction on operation of the teachers under the Secondary Educational Service Area 20 .960 reliability. The statistical techniques employed in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviatin, Pearson product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis using the Statistical Package for the Social Sciences.

The results were as follows. 1. The management under good governance of school administrators under the Secondary Educational Service Area 20 was at a high level. 2. Job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 20 was at a high level 3. The management under good governance of school administrators and job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 20 were related at a medium level. 4. The predictive equations of job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 20 by using the management under good governance of school administrators as the predictive variables included the management under good governance of school administrators of Morality/Ethics (X_{10}) Participation/Consensus Oriented(X_9) Rule of Law(X_6) Responsiveness (X_3) Equity(X_7) and Efficiency(X_1).

Keywords : 1. Management under Governance 2. School Administrations 3. Satisfaction

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ภาคราชการไทยได้ดำเนินการสร้าง “ธรรมาภิบาล” ขึ้น มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และต่อมาได้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 จนกระทั่งถึงในปี พ.ศ. 2552 สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้ศึกษาและจัดทำเกณฑ์สำหรับใช้ประเมินเพื่อจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating) ขึ้นเพื่อนำไปใช้สำรวจและประเมินระดับธรรมาภิบาลของส่วนราชการและจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2542 : 4) ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ได้ทบทวนและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีใหม่และจัดทำหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่มีความง่ายต่อความเข้าใจและสะดวกต่อการจดจำและการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีความเหมาะสมกันและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งได้นำเอาประเด็นที่มีความสัมพันธ์กันรวมไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่โดยประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญและ 10 หลักการย่อยคือ 1) การบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่ ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักการตอบสนอง 2) ค่านิยมประชาธิปไตยประกอบด้วยหลักการรับผิดชอบสามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยโปร่งใส หลักนิติธรรมและหลักความเสมอภาค 3) ประชาธิปไตย ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ และหลักการมีส่วนร่วมการมุ่งเน้นฉันทามติและ 4) ความรับผิดชอบต่อการบริหาร ประกอบด้วย หลักคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555 : 18-19) ดังนั้น หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารแบบปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติ โดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรมหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นทั้งหลักการ(Principles) และแนวทาง(Guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558 : 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานะเป็น “นิติบุคคล” เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง คล่องตัว และสามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นอิสระ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556 : 1) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรของรัฐที่เป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม จึงได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไปให้แก่โรงเรียนโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 157) ซึ่งโรงเรียนจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลโรงเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นกว่าเดิม การนำ “หลักธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นมากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 94) และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นคุณลักษณะ เป็นระดับความพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจต่างๆ

และทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องาน (Good, 1973 : 320) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ของการทำงาน ความพึงพอใจมาจากความสำเร็จของการทำงานในชีวิตประจำวัน ความพึงพอใจที่มีต่อองค์กรนั้นจะทำให้ผลของการทำงานออกมาดี ดังนั้นการสร้าง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรเป็นการปฏิบัติงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการให้เห็นผลทั้งในรูปธรรมและนามธรรม เพราะความพึงพอใจของบุคลากรจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานอันเป็นภารกิจหลักในการบริหารจัดการในองค์กรหรือสถานศึกษา เมื่อครูผู้สอนเกิดความพึงพอใจต่อผู้บริหารจะส่งผลต่อคุณภาพของงานด้วย(กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 148)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เพื่อเป็นแนวทางการในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และเป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง และจะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมากขึ้น อันนำมาซึ่งประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา สังคม และประเทศชาติอย่างสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.4 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

3.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4.2 ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4.3 ทำให้ทราบระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4.4 ทำให้ทราบถึงการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำนายความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4.5 เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

4.6 ข้อมูลที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนระดับอื่นๆ และพื้นที่อื่นๆ ได้

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,139 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 325 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie&Morgan อ้างถึงใน สมชาย วรภิเกษมสกุล, 2553 : 458) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 325 คน แล้วกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) กำหนดให้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์จัดชั้น จากนั้นใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย(Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 120-122) แบ่งเป็นแบบสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความเชื่อเท่ากับ .990 และแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .960 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

6. ผลการวิจัย

6.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

6.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

6.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

6.4 สมการพยากรณ์ความพึงพอใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นตัวแทนพยากรณ์ เขต 20 โดยใช้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแทนพยากรณ์ มีด้านหลักคุณธรรม จริยธรรม(X_{10}) ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ(X_9) ด้านหลักประสิทธิภาพ(X_1) เป็นตัวแทนพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 61.20 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.296 + .3265(X_{10}) + .263(X_9) - .287(X_6) + .139(X_3) + .139(X_7) + .174(X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .326(X_{10}) + .298(X_9) - .323(X_6) + .160(X_3) + .163(X_7) + .209(X_1)$$

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ผลการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของหลักธรรมาภิบาลและได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทีน เพียรศิริ และคณะ(2560 : 116) ที่ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนธกานต์ สุตาเดช และคณะ(2561 : 2) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ มีระดับมาก รองลงมาคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านหลักความโปร่งใส มีระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล พลเชื้อ และคณะ(2561 : 2) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักคัมค่า

7.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ คือ ด้านเงินรายได้และสวัสดิการตลอดจนความก้าวหน้าในหน้าที่

การงานที่ได้รับอย่างเหมาะสม ด้านการยอมรับนับถือจากทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน ด้านลักษณะของงานที่ทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญา ประมาคมา และคณะ(2561 : 120) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอวาปีปทุม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานวิชาการตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ

7.3 ผลการวิจัยเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสู่สมการมี 6 ตัว เรียงลำดับเข้าสู่สมการได้ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรมจริยธรรม (X_{10}) ด้านหลักการมีส่วนร่วมการมุ่งเน้นฉันทามติ(X_9) ด้านหลักนิติธรรม(X_6) ด้านหลักการตอบสนอง(X_3) ด้านหลักความเสมอภาค(X_7) ด้านหลักประสิทธิภาพ(X_1) เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ปัจจัย มีความสำคัญและมีความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 19) กำหนดให้หลักคุณธรรม/จริยธรรมว่า เป็นการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของ ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชนี้ ภูตระกูล (2549 : 56) ที่ได้กล่าวว่าหลักความร่วมมือร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ การได้สวนสาธารณะ การประชาสัมพันธ์การแสดงผลงานหรืออื่นๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อนิรัช แก้วจันทน์ (2556 : 179-180) ที่ว่าผู้บริหาร(Managers) เป็นบุคคลสำคัญมีอิทธิพลต่อการจูงใจเนื่องจากอยู่ในฐานะที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและสนองนโยบายขององค์การ หากผู้บริหารไม่ทราบปัญหาและวัฒนธรรมองค์การอย่างแท้จริง การประกาศใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับและนโยบายต่างๆ อาจสร้างความไม่พึงพอใจและอาจบั่นทอนกำลังใจของบุคคลในองค์การส่งผลต่อเนื่องให้การดำเนินงานล้มเหลวได้ง่าย

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจนทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

8.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีความสัมพันธ์กันทางบวก คือ มีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงาน

ตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูก็มากตามไปด้วย

8.1.3 จากสมการพยากรณ์ที่พบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 คือ ด้านหลักคุณธรรมจริยธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วมการมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักความเสมอภาค และด้านหลักประสิทธิภาพ เป็นตัวแปรพยากรณ์ ตามลำดับ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กันทางบวกคือมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน จึงควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 หรือในพื้นที่อื่น

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **เอกสารประกอบการพัฒนา หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.
- นฤมล พลเชื้อ และคณะ. (2561). การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 7(1). 107-118.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น : ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). **การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2549). **ธรรมาภิบาล (Good governance) กับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- มนธกานต์ สุดาเดช และคณะ. (2561). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 7(1). 1-11.
- วาทีน เพียรศิริ และคณะ. (2560). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนคร เขต 3. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 6(1). 116-126.

สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2553). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุดรธานี : อักษรศิลป์.

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สุพิชญา ประมาคมา และคณะ. (2561). ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. **วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วารสารศึกษาศาสตร์**. 7(1). 119-131.

อนิวัช แก้วจำนงค์. (2556). **หลักการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา : บริษัทหน้าศิลป์โฆษณา จำกัด.

Good, C.V. (1973). **Dictionary of education**. 3rded.. New York : McGraw-Hill Book.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยฉบับนี้จะสำเร็จลงไปด้วยดีเพราะว่าได้รับความกรุณาและความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชวริยา ไบลี สาขาบริหารการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีชัย บุญเติม สาขาบริหารการศึกษา ดร.เล็ก ขมิ้นเขียว ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนหนองบัวลำภูวิทยาคาร ดร.ลำเพย พิเคราะห์แนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนปากสอยพิทยาคม ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา และ คณะครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี เขต 20 ทุกโรงเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จนได้ข้อมูลครบถ้วนด้วยความสมบูรณ์ คุณค่าประโยชน์จากการวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่ความดีในครั้งนี้ แต่พระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณ และครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการวิจัย ทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้